

Stockholms Ornitologiska Förenings resa till Madeira 12 – 21 augusti 2005

Dag för dag, program.

12 augusti: Flyget gick 16:25 och efter mellanlandningar i Köpenhamn och Lissabon anlände vi till Funchal på Madeira strax före midnatt. En bortkommen väska försenade oss lite grann men till slut var vi på plats på hotellet "Gordon Residencial" i Funchal.

13 augusti: Efter den korta natten med för lite sömn vi åt frukost på ordinarie tid 08:00. Sedan promenerade vi ner till hamnen i Funchal och placerade oss uppe på pirens inre del för spaning ut över havet och även inne i hamnen. Lunchen intogs i marinan där vi snabbt fångades upp av inkastaren på den första restauranten. Därefter tog vi linbanan - Cable Car upp till Babosas för att leta efter madeirakungsfåglar bland annat.

På kvällen var vi inbokade med Madeira Aventura och guiden Amílcar Vasconcelos för att lyssna efter madeirapetrell uppe på Pico do Arieiro (1818m). Kvällen var fin med god sikt och minimal vind men endast några snabba skymtar av petrellerna erhöles. Det blev en riktig antiklimax där även Amílcar stod frågande.

14 augusti: De dagar vi skådade på själva Madeira tidigarelade vi vår frukost till 07:15 och samlades vid bussen 08:00. Hotellet Gordon ligger på en trång återvändsgata dit bussen inte kommer in utan vi fick gå ca 200m till en bättre plats för bussen.

Denna dag tog vi oss direkt till den vackra dalgången Ribeira Frio. Vi gick långsamt upp i dalen ca 1 km efter grusvägen längs med ån och sedan tillbaka till bussen. Lunchen denna dag intogs i São Roque do Faial på nordkusten. Nu var vi igång på allvar och artlistan började fyllas. Hamnen i Caniçal besöktes liksom vändplanen vid vägens slut innan stigarna ut på halvön Ponta de São Lourenço. Där finns ju också kiosken med glass och läsk samt den delade plastflaskan med dricksvatten för kanariepiplärkor och ödlor. Dagens sista stopp gjordes i Machico där vi spejade i ån och åmynningen efter helenaastrilder.

15 augusti: Vi åkte västerut från Funchal efter frukost till Ribeira Brava på sydkusten där vi letade blek tornseglare bland alla enfärgade. Strax väster därom vid Lugar de Brava besökte vi en liten svårsedd damm mellan vägen och havet. Runt lunchtid letades förgäves efter glasögonsångare vid Ponta do Pargo. I Porto Moniz skådade vi ut över havet efter havsfåglar. På återvägen efter norra sidan stannade vi vid São Vicente och letade rosentärna bland alla fisktärnor på stranden där ån rinner ut i havet.

16 augusti: Denna dag drog vi direkt till São Vicente för ett nytt försök på rosentärnan i åmynningen. Efter ett kort och lyckat stopp gick färden till Porto Moniz där vi stannade över lunch. Resan åter till Funchal gick tvärs över ön via en damm och ett par utsiktsplatser före och efter högplatån Paúl da Serra. Vi var åter i Funchal i god tid före kvällsturen med segelskutan Ventura do Mar. I teorin var det tänkt att turen skulle gå i en triangel, först mot SO, sedan mot V och tillbaka mot Funchal i riktning mot NO. Som tur var ändrade både havsfåglar, valar och delfiner våra planer. Turen tog nästan 3 timmar.

17 augusti: Denna dag åkte vi färja från Funchal 08:00 till Porto Santo dit vi anlände efter 2,5 timmar. Vi stod på övre akterdäck och lyckades så småningom få det lugnaste (vindmässigt) hörnet för oss själva. På Porto Santo tog vi lokalbussen in till Centro där vi till fots tog oss till dammen nära flygplatsen. Sedan promenad åter till Centro för lunch. Efter måltiden försökte

reseledaren jaga ikapp deltagarna som gått före mot buskmarkerna mellan vägen och badstranden mot SV där glasögonsångare skall finnas. Efter att utan ha sett vare sig deltagare eller sångare efter en drygt fyra km lång promenad ringde mobilen. Nu var glasögonsångaren hittad 3 km tillbaka mot staden. Med full fart tillbaka lyckades även jag få se fåglarna. Pust! Efter ett par svalkande öl i hamnen var det så dags får återresan. Färjan gick 20:00 och var tillbaka i Funchal 22:30.

18–19 augusti: Dessa två dagar var vikta för båtturen med Ventura do Mar till Desertas. Före avfärden 10:15 hanns lite spaning från pirfästet i Funchals hamn åter med. Där träffade vi på skådargänget från Dalarna med Klaus Malling Olsen i spetsen. De lämnade piren med andra planer men vände åter, när vi upptäckt en munksäl, som hämtade luft en knapp km bort i SV på ett nästan lugnt hav.

Båten gick direkt till naturhamnen Doca på Deserta Grande. Där ligger en precis färdigställd fältstation med ett litet informationscentrum som ses till av ögruppens tillsyningsmän. Vi slappade en timme med bad från båten. Sedan åkte vi gummibåt till land där vi besökte fältstationen. Vår kapten Luis guidade oss på märkta stigar till bland annat ett bo av spetsstjärtad petrell. Ur en stenmur plockade han fram en 20 dagar gammal unge som såg ut som ett charmtroll.

Efter middag på båten körde vi mot S till den sydligaste ön Bugio där atlantpetrellen häckar med 200 par. Vi åkte ner en liten bit på den västra sidan innan vi vände åter mot Doca. Där trängde vi alla 16 ihop oss efter bästa förmåga på madrasser på däck och under bar himmel. Medan mörkret föll började gulnäbbade liror och oceanlöpare komma in till sina boplatser. När dagen började gry rullade vi ihop våra sängkläder och åt frukost. 09:00 lättade vi från Doca och styrde SV tillbaka till havet V om Bugio. Därefter gick kursen mot N och Funchal dit vi anlände 13:30.

Denna kväll hade vi tänkt göra ett nytt försök på madeirapetrell men väderutsikterna var dåliga med för hård vind och på Amílcars rekommendation ställdes det hela in. Även kvällen i morgon skulle bli blåsig så det hela kändes minst sagt pyrt.

20 augusti: Sista dagen på Madeira. Inget program var bestämt i förväg så här fanns chansen att bättra på vad vi tidigare missat. I demokratisk anda bestämde reseledaren att vi skulle till Porto Moniz igen. Det skulle ju bli blåsig och det är ju ändå havsfåglarna som är Madeiras varumärke. Vi hade dock en alternativ plan att från Porto Moniz åka upp till Ribeira da Janela och åter se madeiraduvor och bättra på våra halvdåliga obsar av madeirakungsfåglar. Det blev på så vis att 4 tappra stannade i byn för havsfågelspaning och 12 av oss åkte upp i dalen. Efter lunchen i Porto Moniz havsfågelspanade vi alla under en timme innan vi återvände till Funchal via São Vicente.

Under dagen fick vi veta att dalmasarna dagen innan hade trotsat vinden och både hört och sett åtminstone två madeirapetreller. Efter kontakt med Amílcar igen och kontroll av väderprognoser bestämde vi oss för att försöka i kväll igen. Och tur var det för det går nog knappast att få en bättre show än vad vi fick. Vilken avslutning på denna härliga vecka!

Resan planerades och genomfördes med god hjälp av följande:

Madeirapetrell: Madeira Aventura www.madeiraventura.com och guiden Amílcar Vasconcelos geral@madeiraventura.com

Båtturer med Ventura do Mar, boendet på Gordon Residencial, transfer och bussarrangemang, färjan till Porto Santo: Ventura do Mar www.venturadomar.com och Filipe Alves, venturadomar@iol.pt

Goda råd, bollplank och hjälp vid rekognoseringresan i september förra året: hemsidan <http://madeira.seawatching.net/> , e-postadressen niklas@seawatching.net och Niklas Holmström

Stockholms Ornitologiska Förening till Madeira 12-21 augusti

Artlista över noterade fåglar.

Mandarinand, Mandarin Duck, *Aix galericulata*: 1 ♀ alternativt ♂ i eklipsdräkt i dammen strax O om flygplatsen på Porto Santo 17 augusti. Det blir nog svårt att betrakta denna fågel som spontan.

Gräsand, Mallard, *Anas platyrhynchos*: 1 ♂ i eklipsdräkt i dammen vid Lugar de Brava 15 augusti.

Atlantpetrell, Fea's Petrel, *Pterodroma feae*: Vi räknar kallt med att de petreller som ses nära häckplatsen på Bugio tillhör denna art. Således sågs 7 atlantpetreller den 18e och 5 atlantpetreller 19 augusti.

Madeirapetrell, Zino's Petrel, *Pterodroma madeira*: Liksom för atlantpetrell är dessa arter oskiljbara i fält. Endast bra fotografier på närhåll där näbbens form och storlek samt tubernas relativa längd mot totala näbblängden kan urskiljas duger för artbestämning. Vi räknar här bara in de fåglar vi hade på häckplatsen Pico do Arieiro.

Första besöket 13 augusti gav bara skymtar ett par gånger av flygande tysta fåglar. Andra besöket 20 augusti blev desto bättre. Redan 22:20 hördes den första madeirapetrellen, sedan lät de 3 inblandade fåglarna så gott som hela tiden ända tills vi gav oss av vid 23:30.

Petrellerna sågs då och då svepande förbi i hög fart. Någon av oss kunde tom se 3 individer samtidigt. Antalet observationer var mer än 25.

Atlant-/Madeirapetrell, Fea's/Zino's Petrel, *Pterodroma feae/madeira*: Obestämda petreller sågs 1 st den 14e, 1 st den 16e, 2 st den 17e, 2 st den 18e och 1 st den 20 augusti.

Spetsstjärtad petrell, Bulwer's Petrel, *Bulweria bulwerii*: Sågs alla dagar med som minst 5 individer den 13e och som mest 70 individer den 19 augusti. Den 18e vid Doca på Desertas Grande visades en 20 dagar gammal unge upp.

Gulnäbbad lira, Cory's Shearwater, *Calonectris diomedea borealis*: Ständigt närvarande vid kusterna. Sågs alla dagar med 200 - 500 fåglar. Många hördes under natten 18-19 augusti när vi låg vid Doca på Desertas Grande. Vi låg på madrasser ute på Ventura do Mar's däck och lyssnade när de under hela natten kom in till boplatserna.

Större lira, Great Shearwater, *Puffinus gravis*: Under turen till Desertas den 18e sågs 1 individ på vägen dit och 1 st vid Bugio. Under återfärden 19 augusti räknades 9 st in.

Mindre lira, Manx Shearwater, *Puffinus puffinus*: Mindre lira och dvärglira är inte alltid så lätta att skilja på. Vi känner oss dock säkra på dessa bestämningar. 10 st den 16e och 4 individer den 20 augusti.

Dvärglira, Little Shearwater, *Puffinus assimilis*: 1 st den 19e och 1 st 20 augusti.

Fregattstormsva, White-faced Storm-petrel, *Pelagodroma marina*: Resans överraskning! 1 individ upptäcktes nära båten på hemvägen från Desertas den 19 augusti när vi precis styrte mot N från Bugio. Rudi Edelberger reagerade på fågelns energiska kastande fram och tillbaka. Vi hann alla med att se detta innan den med rak kurs och jämfotahopp drog iväg bort från oss.

Oceanlöpare, Madeiran Storm-petrel, *Oceanodroma castro*: Många hördes under natten 18-19 augusti när vi låg vid Doca på Deserta Grande. Vi låg på madrasser ute på Ventura do Mar's däck och lyssnade när de under nattens mörkaste timmar kom in till boplatserna.

Silkeshäger, Little Egret, *Egretta garzetta*: Sedd under våra tre första dagar med 1 st den 13e, 4 st den 14e och 1 st den 15 augusti.

Vit stork, White Stork, *Ciconia ciconia*: 1 vit stork stod i dammen O om flygplatsen på Porto Santo den 17 augusti. När vi närmade oss gick den in bland buskarna och försvann.

Sparvhök, Eurasian Sparrowhawk, *Accipiter nisus granti*: Vi såg 3 st i Ribeira Frio den 14 augusti som kretsade i uppvindarna efter den solbelysta norra sidan. Ytterligare 1 individ sågs den 15e och 20 augusti.

Ormvråk, Common Buzzard, *Buteo buteo harterti*: Sedd alla dagar utom 2. Minst 10 st den 14e, 6 st den 15e, 2 st den 16e, 3 st den 17e, 1 st den 18e och 1 st 20 augusti.

Tornfalk, Common Kestrel, *Falco tinnunculus canariensis*: Sedd alla dagar utom en. 2 st den 13e, minst 5 st den 14e, 6 st den 15e, 2 st den 16e, 2 st den 17e, 1 st den 18e och 2 st 20 augusti.

Rödhöna, Red-legged Partridge, *Alectoris rufa*: 4 rödhönor stöttes vid Ponta do Pargo den 15 augusti. Flokken försvann ner över klippstupkanten.

Rörhöna, Common Moorhen, *Gallinula chloropus*: Liksom sothöna bara observerad på ett ställe, nämligen dammen vid Lugar de Brava. Här låg 5 rörhönor i olika åldrar 15 augusti.

Sothöna, Eurasian Coot, *Fulica atra*: : Liksom rörhöna bara observerad på ett ställe, nämligen dammen vid Lugar de Brava. Här låg 11 sothönor i olika åldrar 15 augusti.

Större strandpipare, Common Ringed Plover, *Charadrius hiaticula*: En observation av 1 fågel den 19 augusti.

Sandlöpare, Sanderling, *Calidris alba*: 1 st den 13e, 3 st den 14e och 2 st den 19 augusti.

Småspov, Whimbrel, *Numenius phaeopus*: 1 st den 14e och 1 st 16 augusti.

Gluttsnäppa, Common Greenshank, *Tringa nebularia*: Samma individ sågs vid åmynningen i Marinan, Funchals hamn 16, 17 och 18 augusti.

Drillsnäppa, Common Sandpiper, *Actitis hypoleucos*: 1 drillsnäppa 17 augusti vid åmynningen i Marinan, Funchals hamn.

Roskarl, Ruddy Turnstone, *Arenaria interpres*: Sågs under alla dagar utom på Desertasturen. Mellan 5 och 20 individer per dag.

Kustlabb, Parasitic Jaeger, *Stercorarius parasiticus*: 2 st sträckte förbi Porto Moniz 16 augusti.

Storlabbb, Great Skua, *Catharacta skua*: Under vår båttur på sena eftermiddagen 16 augusti sågs en storlabbb som härjade lite bland gulnäbbade lror och medelhavstrutar innan den drog iväg mot NO.

Skrattmåsb, Black-headed Gull, *Larus ridibundus*: 1 skrattmåsb 16 augusti.

Silltrut, Lesser Black-backed Gull, *Larus fuscus graellsii*: 1 2K och 1 3K i Funchals hamn den 18 augusti.

Medelhavstrut, Yellow-legged Gull, *Larus cachinnans atlantis*: Talrik efter alla kuster. 100-500 varje dag.

Rosentärna, Roseate Tern, *Sterna dougallii*: Vi gjorde flera korta försök att hitta rosentärna vid åmynningen i São Vicente. 16 augusti lyckades vi hitta den adulta fågeln på stranden tillsammans med en flock gamla och unga fisktärnor

Fisktärna, Common Tern, *Sterna hirundo*: Sedd alla dagar med 10-50 individer.

Kentsk tärna, Sandwich Tern, *Sterna sandvicensis*: 5 st på havet utanför piren i Funchal 13 augusti. Ytterligare 1 st den 14 augusti.

Tam/Klippduva, Rock Dove, *Columba livia*: Mer eller mindre brokiga tamduvor noterades i stora antal varje dag. Några var tecknade som "äkta" klippduvor men några rena flockar sågs aldrig.

Madeiraduva, Trocaz Pigeon, *Columba trocaz*: I Ribeira Grande den 14e sågs totalt över 15 individer. Någon hördes spela och flera sågs bra sittande likväl som flygande. Den 16e sågs 2 överflygande vid dammen på väg mot högplatån Paúl da Serra. Sista dagen, den 20e, såg vi minst 10 individer i Ribeira da Janela.

Turkduva, Eurasian Collared Dove, *Streptopelia decaocto*: Den 14e augusti hittade vi till slut 4 st i hamnen i Caniçal.

Turturduva, European Turtle Dove, *Streptopelia turtur*: En flock på 5 st flög över oss när vi gick upp mot dammen på Porto Santo.

Tornuggla, Barn Owl, *Tyto alba schmitzi*: Vid borgen strax ovanför vårt hotell sågs en jagande tornuggla på kvällen den 16e samt den 19 augusti.

Enfärgad seglare, Plain Swift, *Apus unicolor*: Sedd alla dagar utom den 19e. Antalet varierade mellan 20 och 100 per dag.

Blek tornseglare, Pallid Swift, *Apus pallidus*: Ingen säkert bestämd, men vid Ribeira Brava sågs åtminstone ett par seglare med brun dräkt.

Härfågel, Eurasian Hoopoe, *Upupa epops*: Endast sedd på Porto Santo den 17 augusti. Arten är lättsedd här. Vi såg 8 olika individer.

Kanariepiplärka, Berthelot's Pipit, *Anthus berthelotii*: Uppskattningsvis minst 10 individer sågs den 14e, 15e, 17e, och 18 augusti. Närobsar vid fågelbad i Ponta de São Lourenco och Doca på Deserta Grande.

Forsärla, Grey Wagtail, *Motacilla cinarea schmitzia*: Allmän. Sedd varje dag, förutom den 18e.

Rödhake, European Robin, *Erithacus rubecula*: Enstaka hörda men få sedda under veckan.

Koltrast, Blackbird, *Turdus merula cabreræ*: Enstaka hörda och sedda under veckan.

Glasögonsångare, Spectacled Warbler, *Sylvia conspicillata bella*: Möjligen sedd den 15e i Ponta de Pargo. På Porto Santo lyckades vi till slut hitta en familj på 4 individer den 17e.

Svarthätta, Blackcap, *Sylvia atricapilla heineken*: Vanlig i lövskog. Upptäcktes oftast på sin annorlunda sång (jämfört med svenska svarthättor).

Madeirakungsfågel, Madeiran Firecrest, *Regulus madeirensis*: Under veckan försökte vi förgäves att få se någon individ sitta öppet och nära, men det blev bara snabba och korta obsar. Dock såg vi minst 7 st den 13e, minst 5 st den 14e, 1 st den 16e och 8 st den 20 augusti.

Spansk sparv, Spanish Sparrow, *Passer hispaniolensis*: I hamnen i Caniçal den 14e hörde vi flockar med sparvar och lyckades till slut få se 5 individer i en dadelpalm. På Porto Santo den 17 augusti var arten desto lättare. Under dagen såg vi cirka 200.

Stensparv, Rock Sparrow, *Petronia petronia*: Vid Ponta de São Lourenco den 14e sågs intressanta flockar av sparvar födosöka på långt håll. Vi gick närmare och hittade minst 60 stensparvar på marken.

Bofink, Common Chaffinch, *Fringilla maderensis*: Förvånansvärt svårfunnen. Delar av gruppen såg 1 st den 14e, 2 st den 15e och 1 st den 20 augusti.

Kanariefågel, Atlantic Canary, *Serinus canaria*: Allmän. Småflockar på upp till 20 st sågs nästan dagligen.

Grönfink, European Greenfinch, *Carduelis chloris*: 1 exemplar sågs och hördes den 13 augusti vid Babosas (där Cable Car slutar).

Steglits, European Goldfinch, *Carduelis carduelis*: Sågs under 3 dagar 14, 15 och 17 augusti, med som mest 5 individer.

Helenaastrild, Common Waxbill, *Estrilda astrild*: I ån vid Machico den 14 augusti sågs flera flockar av denna introducerade art. Vi såg cirka 25 individer.

Artlista över övriga artbestämnda djur.

Vildkanin, *Oryctolagus cuniculus*: 3 exemplar

Svartråtta, *Rattus rattus*: 2 exemplar

Brunråtta, *Rattus norvegicus*: 1 samt ett par trafikdödade individer

Munksäl, Monk Seal, *Monachus monachus*: Den 18e sågs 1 individ ligga max 1 km SV om pirfästet i Funchals hamn. Den sågs några gånger när den hämtade luft. Under ungefär 10 minuter åt gången var den synlig och var när den dök borta något längre. Totaltiden blev 1 timme, då vi lämnade sälen för Desertasturen. 1 st munksäl sågs också den 19 augusti på vägen tillbaka från Desertas.

Sejval, Sei Whale, *Balaenopteridae borealis*: Vi såg obestämda valar enligt följande den 13e 1 st från piren i Funchal, 1 st den 15e i Porto Moniz och 4 st på kvällsbåtturen den 16 augusti. Någon artbestämning har vi inte lyckats med ännu.

Brydes fenval, Bryde's-Tropical Whale, *Balaenoptera edeni*: Vi såg obestämda valar enligt följande den 13e 1 st från piren i Funchal, 1 st den 15e i Porto Moniz och 4 st på kvällsbåtturen den 16 augusti. Någon artbestämning har vi inte lyckats med ännu.

Sillval, Fin Whale, *Balaenoptera physalus*: Vi såg obestämda valar enligt följande den 13e 1 st från piren i Funchal, 1 st den 15e i Porto Moniz och 4 st på kvällsbåtturen den 16 augusti. Någon artbestämning har vi inte lyckats med ännu.

Fläckig delfin, Atlantic Spotted dolphin, *Stenella frontalis*: På kvällsturen den 16e såg vi 15 delfiner och under hemfärden från Desertas den 19e hela 35 till 40 delfiner.

Oäkta karettköldpadda, Loggerhead Turtle, *Caretta caretta*: På väg till Desertas den 18e såg vi 1 individ och på hemvägen den 19e 2 stycken.

Monark, Monarch, *Danaus plexippus*: Vi såg under veckan sammanlagt 9 fjärilar av denna ursprungligen nordamerikanska art.

Madeiraödla, Madeiran Wall Lizard, *Teira dugesii*: Vanlig.

Murgecko, Moorish Gecko, *Tarentola mauritanica*: Vanlig.

Utöver dessa sågs följande ej artbestämda skapelser:

Mus, fladdermus, svärdfisk, flygfisk, gulsvart (AIK) spindel och krabba.